

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Torsås kommun

Jörn Wahlroth

Kristina Lindhe
Revisionskonsult

April 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi anser dock att förvaltningsberättelsen bör utvecklas avseende redovisning av väsentliga händelser, omvärldsperspektiv och framtidsbedömning, samt för verksamheterna väsentliga volym- och nyckeltal.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens åiterrapportering att verksamhetens utfall endast till delar är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att det i förvaltningsberättelsen saknas en samlad utvärdering och analys av måluppfyllelsen kopplat till god ekonomisk hushållning utifrån de av kommunfullmäktige beslutade övergripande strategiska målen. Redovisning fokuserar på en åiterrapportering av genomförda aktiviteter och mindre av uppfyllda prestationer i den kommunala verksamheten.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-22 och 2017-03-28. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2017-03-28 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-24.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Förvaltningsberättelsen innehåller en omvärldsanalys som kan utvecklas och tydligare kopplas till faktorer som har påverkat och kommer att påverka kommunsektorn och kommunen.

Beskrivningen av för kommunen väsentliga händelser kan utvecklas genom att tydligare lyfta fram dem samlat i förvaltningsberättelsen.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Förvaltningsberättelsens framtidsbedömning kan utvecklas genom att i större utsträckning knyta an till de utmaningar kommunens olika verksamheter står inför och hur detta påverkar kommunens förutsättningar.

För både årets väsentliga händelser och framtidsbedömning återfinns information i årsredovisningen under respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram, tabeller och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även till delar information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten, bland annat redovisas resultat av KKiK (Kommunerna kvalitét i korthet). När det gäller nämndernas verksamhetsberättelser bör redovisningen utvecklas med volym- och nyckeltal.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. De kommunala företagen redovisas under kommunkoncernen med ett avsnitt för respektive företag. Redovisningarna lämnar upplysningar om verksamhetsförhållanden och ekonomi i enlighet med RKR 8.2.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser lämnas delvis under avsnittet finansiell analys, samt under de nämndvisa verksamhetsberättelserna. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upp-

lysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas under de nämndvisa verksamhetsberättelserna. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Kommunen redovisar en ekonomi i balans.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning under rubriken "Finansiell analys". Den finansiella analysen innehåller en rad finansiella nyckeltal.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi anser dock att förvaltningsberättelsen bör utvecklas avseende redovisning av väsentliga händelser, omvärldsperspektiv och framtidsbedömning, samt för verksamheterna väsentliga volym- och nyckeltal.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Finansiella mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
Begränsa nettokostnaderna till högst 98 % av skatteintäkterna och kommunal utjämningsöver en konjunkturcykel	97,2%	Uppfyllt
Självfinansiera de skattefinansierade investeringarna till 100 % över en konjunkturcykel.	229,2%	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att de finansiella målen uppfylls.

Mål för verksamheten

I förvaltningsberättelsen beskrivs kommunfullmäktiges övergripande strategiska mål, vilka fördelas på det utåtriktade "Hållbar utveckling" och inåtriktade "Effektiv organisation". Till "Hållbar utveckling" har KF beslutat om sju indikatorer som åsatts målvärden. Till "Effektiv organisation" har fyra indikatorer kopplats.

	Målvärde uppfyllt	Målvärde ej uppfyllt	Mätning eller indikator saknas
Hållbar utveckling	2	3	2
Effektiv organisation	0	3	1

Inom ramen för styrmodellen redovisas även påbörjade, ej påbörjade och avslutade uppdrag.

I nämndernas verksamhetsberättelser finns ingen redogörelse av uppnådda effekter av de mål som sätts upp för att stödja kommunens övergripande mål.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att verksamhetens utfall endast till delar är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att det i förvaltningsberättelsen saknas en samlad utvärdering och analys av måluppfyllelsen kopplat till god ekonomisk hushållning utifrån de av kommunfullmäktige beslutade övergripande strategiska målen. Redovisning fokuserar på en återrapportering av aktiviteter i förhållande till givna uppdrag och mindre av faktiskt uppfyllda prestationer i den kommunala verksamheten.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 27,1 mnkr (8,8 mnkr). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med 16,4 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående års utfall har verksamhetens intäkter ökat med 45,3 mnkr och kostnader har ökat med 47,3 mnkr, vilket förklaras av de ökade volymerna i flyktingverksamheten. Ersättning för flyktingverksamheten erhålls av Migrationsverket.

Avskrivningarna har ökat med 0,2 mnkr. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag har ökat med 23,3 mnkr. Finansiella intäkter har ökat med 0,7 mnkr, vilket bl a beror på erhållen överskottsutdelning från Kommuninvest. Finansiella kostnader har ökat med 0,4 mnkr.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	178,6	157,4	21,2	133,3
Verksamhetens kostnader	-537,6	-516,2	-21,4	-490,3
Jämförelsestörande post	0,0	0,0	0,0	3,1
Avskrivningar	-7,2	-8,4	1,2	-7
Verksamhetens nettokostnader	-366,2	-367,2	1,0	-360,9
Skatteintäkter	266,1	266,9	-0,8	252,3
Generella statsbidrag och utjämning	121,8	109,7	12,1	112,3
Finansiella intäkter	6,5	2,8	3,7	5,8
Finansiella kostnader	-1,1	-1,5	0,4	-0,7
Årets resultat	27,1	10,7	16,4	8,8

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med år 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Under år 2014 vidtogs inledande åtgärder för att förbereda och anpassa redovisningen till detta krav. För år 2016 finns komponentavskrivningar.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Avsättning för återställning av deponi redovisas om 8,0 mnkr. Beräkningen grundar sig på en utredning/kostnadsbedömning från år 2012. Beräkningen är inte nuvärdesberäknad. Enligt uppgift skall deponin göras klart under år 2023.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Enligt RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar ska avskrivning ske löpande så snart anläggningen tas i bruk. Kommunen avviker från dessa principer och aktiverar två gånger per år.
- Kommunen klassificerar samtliga leasingavtal som operationella. Ingen genomgång av avtalen har redovisats.
- RKR 10.1 Avsättningar, ingen nuvärdesberäkning sker av avsättning för deponi.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2017-04-04

Jörn Wahlroth
Uppdragsledare

Kristina Lindhe
Projektledare